

Práce s kontejnery

Jiří Zacpal

KATEDRA INFORMATIKY
UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

KMI/ZPP1 Základy programování v Pythonu 1

Test přítomnosti prvku

Příklad

- Napíšeme funkci, která rozhodne, zda je hodnota prvkem kontejneru.

```
def je_v (prvek,kontejner):  
    vysledek = False  
    for i in kontejner:  
        if i == prvek :  
            vysledek = True  
            break  
  
    return vysledek
```

- Vyzkoušíme:

```
k1="Python"  
print(je_v ("y",k1))  
k2=[1,8,5,6,7]  
print(je_v (6,k2))  
k3={1,8,5,6,7}  
print(je_v (6,k3))  
k4={"Jablko": "Apple", "Knoflík": "Button", "Myš": "Mouse"}  
print(je_v ("Jablko",k4))  
print(je_v ("Button",k4.values()))  
k5=(1,8,5,6,7)  
print(je_v (6,k5))
```

Příklad

- Lze prvky ve funkci iterovat i pomocí indexu?

```
def je_v (prvek,kontejner):  
    vysledek = False  
    i=0  
    pocet=len(kontejner)  
    while vysledek==False and i<pocet:  
        if kontejner[i] == prvek:  
            vysledek = True  
            i+=1  
    return vysledek
```

- Vyzkoušíme:

```
k3={1,8,5,6,7}  
print(je_v (6,k3))  
k4={"Jablko": "Apple", "Knoflík": "Button", "Myš": "Mouse"}  
print(je_v ("Jablko",k4))  
print(je_v ("Button",k4.values()))
```

Použití operátorů in a not in

- Použití:

prvek `in` kontejner

prvek `not in` kontejner

```
k1="Python"
print("y" in k1)
k2=[1,8,5,6,7]
print(6 not in k2)
k3={1,8,5,6,7}
print(6 in k3)
k4={"Jablko": "Apple", "Knoflík": "Button", "Myš": "Mouse"}
print("Jablko" in k4)
print("Button" in k4.values())
k5=(1,8,5,6,7)
print((6 not in k5))
```

Řezy

- Vezmeme-li seznam, například [1, 2, 3], můžeme indexovat mezery mezi prvky.
- Mezera před prvním prvkem bude mít index nula, mezera mezi prvním a druhým prvkem bude mít index jedna, a tak dále. Délka seznamu bude indexem mezery za posledním prvkem.
- Podseznam l2 seznamu l1 můžeme určit dvojicí indexu mezer i a j seznamu l1. Podseznam l2 budou tvořit právě ty prvky mezi mezerami i a j.
- Napíšeme funkci rez, která by brala seznam a dva indexy mezer a vracela by jimi určený podseznam:

```
>>> rez ([1 , 2, 3], 1, 3)
[2, 3]
>>> rez ([1 , 2, 3], 0, 2)
[1, 2]
>>> rez ([1 , 2, 3], 0, 0)
[]
```

Příklad


```
def rez (kontejner,od,do):  
    vysledek = []  
    for i in range(do-od):  
        prvek = kontejner [i + od ]  
        vysledek += [prvek]  
    return vysledek  
  
k1="Python"  
print(rez(k1,0,2))  
k2=[1,8,5,6,7]  
print(rez(k2,0,2))  
k3={1,8,5,6,7}  
print(rez(k3,0,2))  
k4={"Jablko": "Apple", "Knoflík": "Button", "Myš": "Mouse"}  
print(rez(k4,0,2))  
print(rez(k4.values(),0,2))  
k5=(1,8,5,6,7)  
print(rez(k5,0,2))
```


- Podkontejner kontejneru lze získat jednodušeji pomocí takzvaných řezu.
- Pokud v , i a j jsou výrazy, pak

$v[i:j]$

- je výraz řezu (anglicky slice).
- Hodnota výrazu v je kontejner.
- Hodnoty výrazu i a j jsou indexy mezer seznamu v .
- Řezy lze používat pouze na sekvence - posloupnosti.

```
k1="Python"
print(k1[0:2])
k2=[1,8,5,6,7]
print(k2[0:2])
k3={1,8,5,6,7}
print(k3[0:2])
k4={"Jablko": "Apple", "Knoflík": "Button", "Myš": "Mouse"}
print(k4[0:2])
k5=(1,8,5,6,7)
print(k5[0:2])
```

Volba kroku řezu

- V řezech sekvence můžeme zvolit délku kroku.
- Pokud s ; i ; j ; k jsou výrazy, pak

$s[i:j:k]$

- je řez s volbou kroku. Hodnotou s je sekvence, hodnoty i a j jsou indexy mezer sekvence s a hodnota k je přirozené číslo.
- Hodnota řezu s volbou kroku je sekvence (stejného typu jako s) každé k -té položky od indexu i po index j .
- Výchozí hodnotou výrazu k je jedna. Například:

```
>>> l = list ( range (10))
>>> l [0:10:2]
[0, 2, 4, 6, 8]
>>> l [1:10:2]
[1, 3, 5, 7, 9]
>>> l [::3]
[0, 3, 6, 9]
>>> l [::]
[0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
```

„Řezy“ ve slovníku

- Napíšeme funkci pro vytváření „řezů“ ve slovníku:

```
def rez(slovník, klic_start, klic_konec):  
    vysledek = {}  
    pridavat=False  
    for i in slovník:  
        if i==klic_start:  
            pridavat=True  
        if i==klic_konec:  
            pridavat=False  
        if pridavat==True:  
            vysledek[i]=slovník[i]  
    return vysledek
```

```
ascii={chr(x):x for x in range(128)}  
velka_pismena=rez(ascii, "A", "[" )  
print(velka_pismena)
```

- Má to smysl?

Změna řezu

- Na levé straně od příkazu = můžeme použít i řez.
- Například nahrazení druhého a třetího prvku lze provést následovně:

```
l = [1, 2, 3, 4, 5]
```

```
l[1:3] = [6, 7]
```

```
print(l)
```

```
>>>[1, 6, 7, 4, 5]
```

- Délka řezu se nemusí rovna délce seznamu, který chceme místo řezu vložit:

```
l = [1, 2, 3, 4, 5]
```

```
l [1:3] = [6, 7, 8]
```

```
print(l)
```

```
>>>[1, 6, 7, 8, 4, 5]
```

Změna řezu

- Dokonce můžeme i řez ze seznamu smazat:

```
l = [1, 2, 3, 4, 5]
l[1:3] = []
print(l)
>>>[1, 4, 5]
```

- Pokud použijeme řez s krokem, musí se rovnat délka řezu délce náhrady:

```
l = [0, 1, 2, 3, 4, 5, 6]
l[::2] = [7, 8, 9, 10]
print(l)
>>>[7, 1, 8, 3, 9, 5, 10]
l[::2] = [7, 8, 9, 10, 11]
>>>ValueError : attempt to assign sequence of size 5 to extended slice of
size 4
```

Změna řezu

- Na pravé straně od příkazu přiřazení může být libovolná sekvence:

```
l = list(range (10))
l [2:4] = range(3)
print(l)
>>>[0, 1, 0, 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
l [4:4] = 'abc '
print(l)
>>>[0, 1, 0, 1, 'a', 'b', 'c', 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
```

- Pokud se dolní i horní mez řezu rovnají, dojde k vložení sekvence do seznamu.

Záporný krok u řezu

- V řezech můžeme použít i záporný krok. Zde se však indexy mezer posunují o jedna doprava. Proto:

```
l = list ( range (10))
print(l)
>>>[0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9]
print(l [10:0: -1])
>>>[9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1]
print(l [10:0: -2])
>>>[9, 7, 5, 3, 1]
print(l[3:0: -1])
>>>[3, 2, 1]
l[10:0: -2] = range (5)
print(l)
>>>[0, 4, 2, 3, 4, 2, 6, 1, 8, 0]
```

Záporný krok

- Pokud chceme do řezu se záporným krokem uvést i první prvek, musíme druhou mez vynechat:

```
l = list ( range (10))  
print(l [5:: -1])  
>>>[5, 4, 3, 2, 1, 0]  
print(l[:: -1])  
>>>[9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 0]
```


Příklad

- Chceme získat řetězec pozpátku:

```
def obracene(text):  
    vysledek=""  
    for i in text:  
        vysledek=i+vysledek  
    return vysledek
```

- Stejný úkol provedeme za použití řezů:

```
def obracene(text):  
    return text[::-1]
```

Nahrazení prvku v kontejneru

Příklad

- Chceme napsat funkci, která v seznamu nahradí jeden prvek druhým.

```
def nahrad(seznam, co, cim):  
    for i in range(len(seznam)):  
        if seznam[i]==co:  
            seznam[i]=cim
```

```
k2=[1,8,5,6,7]  
nahrad(k2,10,4)  
print(k2)
```

Příklad

- Chceme napsat funkci, která v množině nahradí jeden prvek druhým.

```
def nahrad(mnozina, co, cim):  
    if co in mnozina:  
        mnozina.remove(co)  
        mnozina.add(cim)
```

```
k3={1,8,5,6,7}  
nahrad(k3,8,4)  
print(k3)
```

Příklad

- Chceme napsat funkci, která v slovníku nahradí jeden prvek druhým.

```
def nahrad(slovník, co, cim):  
    if list(co.keys())[0] in slovník and  
slovník[list(co.keys())[0]]==list(co.values())[0]:  
        del slovník[list(co.keys())[0]]  
        slovník[list(cim.keys())[0]]=list(cim.values())[0]
```

```
k4={"Jablko": "Apple", "Knoflík": "Button", "Myš": "Mouse"}  
nahrad(k4,{"Jablko": "Apple"},{"Papír": "Paper"})  
print(k4)
```

Příklad

- U řetězců nemůžeme nahrazovat, ale můžeme vytvořit nový řetězec, kde bude znak nahrazen jiným.

```
def nahrad(retezec,co, cim):  
    vysledek=""  
    for i in retezec:  
        if i==co:  
            vysledek+=cim  
        else:  
            vysledek+=i  
    return vysledek
```

```
k5="abceda"  
k6=nahrad(k5,"a","f")  
print(k6)
```

Příklad

- Nahradíme podřetězec řetězcem:

```
def nahrad(retezec, co, cim):  
    vysledek=""  
    i=0  
    while i< len(retezec):  
        if retezec[i:i+len(co)]==co:  
            vysledek+=cim  
            i+=len(co)  
        else:  
            vysledek+=retezec[i]  
            i+=1  
    return vysledek
```

```
k5="ababcedab"  
k6=nahrad(k5,"ab","Python")  
print(k6)
```

Příklad

- Totéž umí metoda `replace`:

```
k5="ababcedab"
```

```
k6=k5.replace("ab", "Python")
```

```
print(k6)
```


Přidávání prvků do kontejnerů

Příklad

- Pro přidání prvku do kontejneru napíšeme funkci:

```
def pridej(kontejner, prvek):  
    kontejner+= [prvek]
```

- Tato funkce však funguje pouze pro seznamy. Pokud chceme napsat univerzální funkci pro seznamy, množiny i slovníky, musíme testovat typ kontejneru:

```
def pridej(kontejner, prvek):  
    if (type(kontejner)==list):  
        kontejner+= [prvek]  
    if (type(kontejner)==set):  
        kontejner.add(prvek)  
    if (type(kontejner)==dict):  
        kontejner[list(prvek.keys())[0]]=list(prvek.values())[0]
```

Přidání prvku na konec kontejneru

- Není univerzální metoda či operátor pro všechny kontejnery.
- Seznam:

`l += v`

- Množina:

`m.add(v)`

- Slovník:

`s[k]=v`

- S využitím řezů napište tyto funkce:

- `def do_stredu(text)` – funkce pro řetězec `text` vrátí řetězec, který bude sestaven tak, že 1. znak řetězce `text` bude 1. znakem výsledného řetězce, 2. znak řetězce `text` bude posledním znakem výsledného řetězce, 3. znak řetězce `text` bude 2. znakem výsledného řetězce, ...

- Příklad:

```
print(do_stredu("Python"))
```

 vytiskne: Ptonhy

- `def vlozeni_do_textu(text, vloz)` – funkce pro řetězec `text` a `vloz` vrátí řetězec, který bude sestaven tak, že za každým znakem z řetězce `text` bude vložen celý řetězec `vloz`.

- Příklad:

```
print(vlozeni_do_textu("Python", "abc"))
```

 vytiskne: Pabcyabctabchabcoabcnabc

- `def eratosthenovo_sito(n)` – funkce pro celé číslo `n` vrátí seznam prvočísel $\leq n$, který bude sestaven podle algoritmu Erasthotenova síta.

- Příklad:

```
print(eratosthenovo_sito(100))
```

 vytiskne: [1, 2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43, 47, 53, 59, 61, 67, 71, 73, 79, 83, 89, 97]